

APSTIPRINU

Kultūras ministre D.Melbārde
2015.gada 20. novembrī

**Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam
„Radošā Latvija”**

**KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS
NOZARES STRATĒGIJA**

Satura rādītājs

1.	Ievads	3.
2.	Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģijas virsmērķis un prioritātes	4.
3.	Situācijas apraksts	4.
3.1.	Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares raksturojums	4.
3.2.	Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares pārvaldība	7.
3.3.	Līdzšinējie Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares plānošanas un pārvaldības mehānismi	7.
3.4.	Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares SVID analīze	8.
4.	Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģija „Radošās Latvijas” rīcības virzienu kontekstā	12.
5.	Stratēģiskā mērķa un nozares prioritāšu ietvaros paredzētie uzdevumi	12.
6.	Rīcības virzieni un uzdevumi	15.
7.	Rezultatīvie rādītāji	27.
8.	Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares attīstības finansiālie priekšnosacījumi	31.
9.	Stratēģijas īstenošanas novērtēšanas kārtība	32.

1. Ievads

Latvijas sabiedrība dzīvo skaistā, ar vērtīgu kultūras mantojumu piepildītā zemē. Vairāku gadu tūkstošu gadu laikā veidojies kultūras mantojuma apjoms ir padarījis Eiropu par radošā intelekta spēcīgāko virzītāju pasaulē. Kultūras mantojums ir vērtība un potenciāls, kas kalpo kā resurss gudras attīstības un dzīves kvalitātes nodrošināšanā nepārtrauktas attīstības procesam pakļautajā sabiedrībā.

Kultūras mantojums ir cilvēka garīgās darbības liecība materiālā vai nemateriālā formā. Kultūras mantojums sastāv no resursu kopuma, kas saņemts mantojumā no pagātnes un kas neatkarīgi no piederības gan atsevišķa indivīda, gan sabiedrības uztverē tiek uzskatīts par vērtību, zināšanu un tradīciju atspoguļojumu un izpausmi. Kultūras mantojums ietver mākslinieku, arhitektu, mūziķu, rakstnieku un zinātnieku darbus, cilvēces gara izpausmi un vērtību sistēmu, kas dzīvei piešķir jēgu. Tas ietver arī plašāka mēroga vidi, kas laika gaitā veidojusies cilvēku un vietu mijiedarbībā. Kultūras mantojumam ir simboliska, estētiska, vēsturiska, sociāla un garīga vērtība. Kultūras mantojuma nozīmīgākā un vistiešāk uztveramā daļa ir kultūras pieminekļi. Kultūras pieminekļi ir:

- 1) identitātes, kā arī personīgās un kolektīvās atmiņas nesējs;
- 2) radošuma avots;
- 3) ekonomiska vērtība;
- 4) sabiedrības nodarbinātības veicinātāji;
- 5) starptautisko attiecību un integrācijas instruments;
- 6) praktiski lietojams resurss;
- 7) starptautiskās konkurences un atpazīstamības instruments.

Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģija ir viens no Latvijas valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014.-2020. gadam „Radošā Latvija” (turpmāk – „Radošā Latvija”) izvirzīto mērķu īstenošanu iezīmējošiem plānošanas dokumentiem. Tā pamatuzdevums ir noteikt „Radošajā Latvijā” izvirzīto uzdevumu kultūras pieminekļu aizsardzībā izpildi.

Stratēģija ir izstrādāta kultūras pieminekļu aizsardzībai, ar ko tradicionāli saprot objektu kopumu – kustamo, nekustamo kultūras mantojumu un vidi, kā arī ar to tieši saistīto nemateriālā kultūras mantojuma daļu. Kultūras pieminekļu aizsardzība ietver kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti, uzskaiti, lietošanu, izmaiņu kontroli, praktisko saglabāšanu – uzturēšanas remontu, konservāciju, restaurāciju un sabiedrības izpratnes veicināšanu.

2. Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģijas virsmērķis un prioritātes

Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares virsmērķis:

Saglabāt kultūras mantojumu kā cilvēka dzīves kvalitātes nozīmīgu faktoru – apzināt, aizsargāt un iekļaut mūsdienu dzīves aprītē materiālo kultūras mantojumu, veicināt sabiedrībā kultūrvēsturisku vērtību izpratni.

Politikas virsmērķa sasniegšanai ir noteiktas šādas **prioritātes**:

1. Plaša visu interešu grupu iesaiste, zināšanas, izpratne un sadarbība.
2. Ērta un pieejama informācijas sistēma.
3. Efektīva nozares pārraudzība, vērtību apzināšana, uzskaitē un aizsargājamo objektu saglabātības stāvokļa izmaiņu kontrole.
4. Materiālā kultūras mantojuma pēc iespējas lielāka oriģinālās substances, autentiskuma un kultūrvēsturisko vērtību kopuma radītās noskaņas saglabāšana.
5. Kultūrvēsturiskās vides kvalitāte. Līdzsvarotas kultūras mantojuma, laikmetīgās arhitektūras un dizaina attiecības.

3. Situācijas apraksts

3.1. Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares raksturojums

Ikdienā kultūras mantojums ir klātesošs visā Latvijas teritorijā. Aktīvākie Latvijas kultūras mantojuma nozares līdzdalībnieki ir Saeimas Kultūras, izglītības un zinātnes komisija, Kultūras ministrija, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, pašvaldības, pieminekļu saimnieki, sabiedriskās profesionālās organizācijas, mācību un pētniecības iestādes, restaurācijas uzņēmumi, pētnieki, restauratori, amatnieki, arhitekti, vēsturnieki, arheologi, mākslas vēsturnieki un zinātnieki, kolekcionāri, biedrības, speciālie fondi, mantojuma lietotāji – Latvijas sabiedrība.

Valsts aizsardzībā 31.12.2014. bija 8765 objekti:

- arheoloģiskie pieminekļi	2503 (28.6 %)
- arhitektūras pieminekļi	3441 (39.3 %)
- pilsētībūvniecības pieminekļi	46 (0.5 %)
- mākslas pieminekļi	2624 (29.9 %)
- vēsturiska notikuma vietas	135 (1.5 %)
- tehnikas vēstures pieminekļi	16 (0.2%)

Izmaiņas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā:

2014.gadā iekļauti 65, izslēgti 4 pieminekļi
2013. gadā iekļauti 54, izslēgti 5 pieminekļi
2012. gadā iekļauti 75, izslēgti 7 pieminekļi
2011. gadā iekļauti 44, izslēgti 12 pieminekļi
2010. gadā iekļauti 54, izslēgti 26 pieminekļi
2009. gadā iekļauti 28, izslēgti 19 pieminekļi

Senākais valsts aizsardzībā esošais kultūras piemineklis – Zedoņu apmetne un senkapi Rundāles pagastā – datējams ar 11. – 6. gt. p. Kr., bet jaunākais ir 20. gs. astoņdesmitajos gados būvētā Ikšķiles estrāde. Rīgas vēsturiskais centrs un Strūves ģeodēziskā loka divi punkti iekļauti UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.

Kultūras pieminekļu teritoriju kopējā platība Latvijā ir 165 km² jeb 0,25% no Latvijas teritorijas. Apgrūtinātā teritorija (teritorijas un aizsardzības zonas) aizņem 3180 km² jeb 4,9% no Latvijas teritorijas.

Kultūras pieminekļu īpašumpiederība:

- valsts īpašumā – 7,5%
- pašvaldību īpašumā – 17%
- privātpersonu īpašumā – 40%
- komersantu īpašumā – 7,5%
- sabiedrisko organizāciju īpašumā – 28%

Kultūras pieminekļu saglabātības stāvoklis 2014. gadā:

- labs – 30,4%
- apmierinošs – 60,2%
- neapmierinošs – 6,9 %
- avārijas stāvoklī – 2,1 %
- gājuši bojā – 0,4 %

Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares darbības galvenie virzieni un funkcijas:

- 1) Kultūras mantojuma saglabāšanas politikas aktualizēšana, nozares popularizācija un starptautiskās sadarbības nodrošināšana.
- 2) Materiālā kultūras mantojuma apzināšana, valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu uzskaites nodrošināšana.

- 3) No kultūras pieminekļu statusa izrietošo ierobežojumu un norādījumu izdošana, konsultāciju sniegšana.
- 4) Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saglabāšanas stāvokļa uzraudzība un kontrole.
- 5) Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu pārveidojumu pieļaujamības analīze un izvērtēšana, konsultācijas, saskaņojumu un atļauju izdošana.
- 6) Kultūras mantojuma izpēti un pieminekļu glābšanas pasākumu finansēšana, atbilstoši valsts budžeta iespējām.
- 7) Mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanas kontrole uz ārvalstīm.

Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares darbības rādītāji ir šādi:

- Nacionālās kultūras mantojuma saglabāšanas politikas atbilstība starptautiskiem kultūras mantojuma politikas dokumentiem.
- Valstī izveidotā kultūras mantojuma normatīvo aktu sistēma.
- Apzinātā un izpētītā kultūras mantojuma apjoms.
- Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauto objektu skaits, kultūrvēsturiskā vērtība un vērtību kopuma kompleksais raksturs.
- Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu uzraudzības sistēma, reaģētspēja un izmaiņu kontrole.
- Ekonomiskā atbalsta sistēma.
- Speciālo institūciju stabilitāte, neatkarība, pieredze un sabiedrības uzticības līmenis. Kultūras mantojuma saglabāšanas darba ieguldījums cilvēka dzīves kvalitātes vairošanā.
- Par kultūras pieminekļiem pieejamais informācijas apjoms, kultūras mantojuma popularizācijas aktivitātes un iesaiste mūsdienu dzīves aprītē.
- Kultūras pieminekļu saglabāšanas stāvoklis, kuru raksturo:
 - 1) autentiskuma pakāpe, īpaši oriģinālās substances apjoms un kvalitāte;
 - 2) tehniskais stāvoklis un iespējamie draudi;
 - 3) objekta vērtībai atbilstošs lietojums /funkcija/;
 - 4) objekta ikdienas uzturēšana /sakopība/;
 - 5) vēsturiskā patina;
 - 6) veikto pārveidojumu atbilstība kultūras mantojuma mūsdienu saglabāšanas filozofijai, zinātniskās izpēti līmenis, kvalitatīva profesionāla konservācija un restaurācija, kā arī jauni kvalitatīvi uzslāņojumi, kas rada pievienotu vērtību;
 - 7) vizuālais tēls.

3.2. Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares pārvaldība

Latvijas Republikā valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā nodrošina Ministru kabinets un to īsteno Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, kas atrodas kultūras ministra padotībā.

Nozare darbojas, pamatojoties uz Latvijas Republikas likumu "Par kultūras pieminekļu aizsardzību", Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Nolikumu (MK 2004.11.09. noteikumi Nr. 916), kā arī septiņām starptautiskām konvencijām, 15 likumiem, 21 Ministru kabineta noteikumiem, trīs Augstākās Padomes lēmumiem un trīs Ministru Kabineta rīkojumiem, kas tieši skar kultūras mantojuma saglabāšanas darbu, kā arī citiem vispārīgiem normatīviem aktiem – vairāk nekā 70 starptautiskām hartām, deklarācijām, rezolūcijām, rekomendācijām un citiem starptautiskiem dokumentiem. 2014. gada 1. oktobrī ir stājies spēkā jaunais Būvniecības likums ar pavadošiem Ministru kabineta noteikumiem, kas rosina precizēt kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvos aktus.

3.3. Līdzšinējie kultūras pieminekļu aizsardzības nozares plānošanas un pārvaldības mehānismi

Līdzšinējā Latvijas kultūras pieminekļu aizsardzības nozares darbība notikusi atbilstoši Nacionālajā programmā „Kultūra” (2000 – 2010) apakšprogrammā „Kultūras mantojums” iezīmētajiem mērķiem: „Kultūras mantojuma saglabāšana nākamajām paaudzēm, kultūras mantojuma kā tautsaimniecības resursa izmantošana ekonomiskai attīstībai, t.sk. tradicionālo materiālu ražošanā un kultūras tūrisma attīstībā, Latvijas tēla veidošana ar kultūras mantojuma palīdzību, kā arī kultūras mantojuma izmantošana demokrātiskas, pilsoniskas un izglītotas sabiedrības un valsts veidošanā.”

Valsts kultūrpolitikas vadlīnijas 2006. – 2015.gadam „Nacionāla valsts” definētie kultūrpolitikas akcenti kultūras pieminekļu aizsardzībā bija kultūras mantojums un kultūras daudzveidība kā viens no ilgtspējīgas un līdzsvarotas valsts teritorijas attīstības nosacījumiem, katra indivīda tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi (kultūrvidi) un pienākums rūpēties par tās ilgtspējas nodrošināšanu., kā rīcības virzienu nosakot nepieciešamību pilnveidot Latvijas kultūras mantojuma saglabāšanu, aizsardzību, izpēti un pieejamību, īpašu uzmanību veltot sabiedrības izglītošanai par kultūras mantojuma lomu valsts ilgtspējīgā attīstībā. Kā politikas indikators minētajā dokumentā uzrādīts restaurēto un atjaunoto kultūras pieminekļu skaita % pieaugums attiecībā pret kopējo pieminekļu skaitu, kā arī avārijas stāvoklī esošo kultūras

pieminekļu skaits attiecībā pret kopējo pieminekļu skaitu. 2006.gadā 20% kultūras pieminekļu stāvoklis bija vērtējams kā labs, 47% pieminekļu – kā apmierinošs un 3% kultūras pieminekļu bija avārijas stāvoklī. 2014.gadā 30.4 % kultūras pieminekļu stāvoklis bija vērtējams kā labs, 60.2 % pieminekļu – kā apmierinošs, savukārt 2.1 % kultūras pieminekļu bija avārijas stāvoklī.

Balstoties uz minētajiem dokumentiem, 2008. gadā apstiprināta Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas attīstības stratēģija 2008. – 2011., kuras mērķi bija apzināts, aizsargāts, uzturēts un sabiedrības dzīvē iesaistīts kultūras mantojums, kvalitatīva cilvēka dzīves telpa, identitāte un kolektīvā atmiņa. Minētā dokumenta izpildes būtiska daļa tika atlikta valsts ekonomisko grūtību un ievērojamā (56%) finansējuma samazinājuma dēļ. Ņemot vērā radušos situāciju, 2009. gadā izstrādāta „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas politika un rīcība kultūras mantojuma saglabāšanā ekonomisko grūtību apstākļos” ar šādiem galvenajiem mērķiem: ekonomisko grūtību laikā nepieļaut materiālā kultūras mantojuma iznīcināšanu; veicināt labvēlīgu apstākļu veidošanu uzņēmējdarbībai un samazināt administratīvos šķēršļus, lai kultūras mantojuma nozare radītu jaunas iespējas ar cilvēka dzīves kvalitāti saistītu pieprasījumu un pakalpojumu attīstībai; izmantot kultūras mantojumu cilvēka dzīves kvalitātes un vispārcilvēcisko vērtību izpratnes veicināšanai sabiedrības ilgtermiņa attīstībā. Samazināta finansējuma un strādājoši skaita apstākļos tika veikts iestādes funkciju izvērtējums un veikta darba optimizācija, kā prioritāti izvirzot kultūras mantojuma saglabāšanai svarīgākos un uz klientu apkalpošanu orientētos uzdevumus.

3.4. Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares SVID analīze

Stiprās puses:

1. Latvija ir bagāta ar pasaulē novērtētu unikālu kultūrvēsturisko mantojumu un izveidota stabila uzskaites sistēma.
2. Latvijas materiālā kultūras mantojuma aizsardzībai ir senas tradīcijas: jau 1923. gadā Latvijā pieņemts Likums par pieminekļu aizsardzību un nodibināta Pieminekļu valde. Kopš tā laika dažādā pakļautībā nepārtraukti ir pastāvējušas par nozari atbildīgas pieminekļu aizsardzības institūcijas.
3. Latvijā kultūras pieminekļu aizsardzībai pēdējo 10 gadu laikā ir izveidota stabila normatīvo aktu bāze.

4. Par nozari atbildīgās institūcijas – Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (Inspekcija) – atfistība balsfīta uz starptautiskā pieredzē gūtām atziņām, Eiropas Padomes ekspertu konsultācijām un sadarbības projektiem.
5. Inspekcija spēj operatīvi reaģēt uz nemitīgām pārmaiņām, ir apturētas vairākas apjomīgas kultūrvēsturisko vidi degradējošas aktivitātes, notiek demokrātiska, atklāta un kolektīva lēmumu pieņemšana un konsultācijas ar nozares vadošajiem speciālistiem valstī, sniegts atbalsts kvalitatīvām mūsdienu arhitektūras un dizaina aktivitātēm kultūrvēsturiskā vidē, kā arī apliecināta spēja ar samērā nelielu finansējumu paveikt apjomīgu darbu. Ir iegūts kopumā pozitīvs iestādes tēls.
6. Latvijā papildus Inspekcijai ir vairākas institūcijas, kas veido spēcīgus profesionālus centrus kultūras mantojuma saglabāšanā, piemēram, Rundāles pils muzejs, Turaidas muzejrezervāts, Kuldīgas un Ventpils pašvaldību institūcijas u.c.
7. Nozares speciālistu darbību raksturo entuziasms, profesionalitāte un uzticība mantojuma ideāliem, kā arī zinātniskais potenciāls pētniecībā.
8. Uzkrāta apjomīga dokumentācija par kultūras pieminekļiem.
9. Izveidota un ilgstoši darbojas restauratoru kvalifikācijas novērtēšanas sistēma.
10. Nozarei izveidojusies laba sadarbība ar Eiropas Padomi, Eiropas Savienības institūcijām, UNESCO, ICOMOS, Baltijas Jūras valstu sadarbības tīklu u.c. starptautiskām organizācijām.
11. Nozarē izveidota laba starpinstitucionāla sadarbība.
12. Konstatējamas pozitīvas pārmaiņas sabiedrības izpratnē par kultūras mantojuma nozīmi dzīves kvalitātes veidošanā.

Vājās puses:

1. Plašas sabiedrības izpratnes trūkums par kultūras mantojuma vērtību un tā potenciālu labklājības veicināšanā. Nepietiekami izprastas kultūras mantojuma iespējas sniegt ekonomisko labumu ilgtermiņa atfistībā.
2. Nepietiekams finansējums un strādājošo skaits kultūras mantojuma nozarē. Valsts nespēja pilnībā izpildīt normatīvajos aktos paredzēto atbildības nastu pret sabiedrību.
3. Nepietiekams kultūras mantojuma apzināšanas un pētniecības apjoms Latvijā.

4. Nozīmīgu kultūras pieminekļu praktisko glābšanas pasākumu apjoma nepietiekamība, kas apdraud ievērojamu kultūras mantojuma daļu.
5. Bieži nekvalitatīvas mūsdienu jaunās būvniecības un citas saimnieciskās darbības aktivitātes, kuras degradē kultūrvēsturisko vidi.
6. Līdz ar administratīvā procesa ieviešanu pārāk birokratizēts vienkāršu lēmumu pieņemšanas process valstī.
7. Mūsdienīgi domājošu profesionālu kadru trūkums.
8. Kultūras mantojuma nozīmi aptverošu akadēmisku programmu trūkums Latvijas augstskolās.
9. Nepietiekams valsts budžeta finansiālais atbalsts kultūras pieminekļu īpašniekiem. Starptautisko finanšu instrumentu piešķirumu koncentrācija tikai atsevišķos objektos.
10. Bieži nekvalitatīvi veikti kultūras mantojuma uzturēšanas un atjaunošanas darbi.
11. Nepietiekami detalizēti precizētas arheoloģiskā kultūras mantojuma atrašanās vietas, nereti pārspīlēti apgrūtinātā teritoriju platība vai arī arheoloģiskā mantojuma nepietiekama aizsardzība.
12. Bieži konstatētie arheoloģiskā mantojuma postījumi, ko veic senu mantu meklētāji.
13. Mākslas un antikvāro priekšmetu zādzības un nelikumīga tirdzniecība.
14. Kultūras pieminekļu apsaimniekotāju nepietiekamās finansiālās iespējas, kas neļauj veikt restaurācijas darbus pietiekami kvalitatīvā un profesionālā līmenī.
15. Nodokļu politika, kas nepietiekami atbalsta kultūras mantojuma saglabāšanu.
16. Neefektīva zemes un īpašumu apgrūtinājumu sistēma valstī.
17. Atsevišķos gadījumos sasteigtas un nepārdomātas valsts pārvaldes reformas, kas regulāri skar telpiskās vides attīstību un līdz ar to arī mantojuma nozari.

Iespējas:

1. Pagātnē radītās vērtības aktīvāk izmantot cilvēka dzīves kvalitātes nodrošināšanai.
2. Saglabāt un kvalitatīvi attīstīt Latvijas kā nacionālas valsts vienu no lielākajām vērtībām – unikālu kultūrvēsturisko vidi.
3. Kultūras mantojumu vairāk izmantot ekonomiskās labklājības uzlabošanai.

4. Kultūras mantojuma nozarei piesaistīt papildus līdzekļus, bet pieejamos līdzekļus mērķtiecīgāk izmantot nozares konkurētspējas un kultūras mantojuma vērtības saglabāšanai.
5. Sabiedrībai dot iespēju vairāk iesaistīties un līdzdarboties kultūras mantojuma saglabāšanā. Ar kultūras mantojuma palīdzību stiprināt katra Latvijas iedzīvotāja identitāti, piederību konkrētai vietai un kultūrai un vairāk saliedēt sabiedrību, tādējādi stiprinot Latvijas kā nacionālas valsts drošību.
6. Turpināt attīstīt pirms 90 gadiem Latvijā iedibinātu kultūras mantojuma aizsardzības sistēmu un stiprināt Latvijas konkurētspēju Eiropas kultūras mantojuma profesionālajā vidē.
7. Attīstīt kultūras mantojuma interešu grupu sadarbību. Veicināt jaunu vērtību, kas nākotnē būs kultūras pieminekļi, radīšanu.

Draudi:

1. Nepārorganizējot kultūras pieminekļu aizsardzības darba pārvaldības modeli un nepiesaistot papildus finansējumu, kultūras mantojuma nozares attīstība apstāsies un pēc nedaudz gadiem kļūs neefektīva. Esošās informācijas sistēmas atdeve jaunajos apstākļos nebūs pilnvērtīga, kā rezultātā kultūras mantojums būs pakļauts iznīcībai vai nekvalitatīviem pārveidojumiem.
2. Ieviešot jaunu būvniecības sistēmu Latvijā, ir radīti priekšnoteikumi pārmaiņām kultūras pieminekļu aizsardzībā, uz ko nereaģējot, vājināsies autentisku kultūrvēsturisku vērtību saglabāšana.
3. Kultūras pieminekļu aizsardzības darba novēlota, sasteigta, nepārdomāta, pēctecību ignorējoša un nekvalitatīva pārkārtošana var sagraut šobrīd labi veidotu un valstij salīdzinoši zemu izmaksu kultūras pieminekļu aizsardzības sistēmu.
4. Neradot kultūras pieminekļu īpašniekiem labvēlīgāku atbalsta politiku, kā arī nestiprinot vērtību profesionālu apzināšanu, izpēti un restaurāciju, prognozējama nacionāli nozīmīgas kultūras mantojuma ievērojamas daļas bojāeja.

4. Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģija „Radošās Latvijas” rīcības virzienu kontekstā

„Radošās Latvijas” virsmērķis ir **„Latvija – zeme ar bagātu un koptu kultūras mantojumu, vitālu un daudzveidīgu kultūras dzīvi, radošiem cilvēkiem, konkurētspējīgām radošajām industrijām un augšupejošu dzīves kvalitāti ikvienam.”**

Tā īstenošanai noteiktas šādas prioritātes:

1. Kultūras kapitāla saglabāšana un attīstība, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos.
2. Radošums mūžizglībībā un uz darba tirgu orientēta kultūrizglībība.
3. Konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas.
4. Radošas teritorijas un kultūras pakalpojumu pieejamība.

Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģija ir strukturēta, respektējot „Radošās Latvijas” prioritātes, ar **mērķi** veidot un attīstīt sabiedrībai ērtu un profesionālu kultūras mantojuma aizsardzības sistēmu, kas saskaņā ar starptautiski atzītiem principiem palīdz kultūras pieminekļu saimniekiem un lietotājiem kvalitatīvi saglabāt vērtības, kā arī novērš kultūrvēsturisko vērtību degradējošas aktivitātes. Panākt, ka Latvijas kultūrvēsturiskās vides vērtīgākā daļa būtu vietējās sabiedrības izprasta, novērtēta un aizsargāta kvalitatīvas dzīves telpas sastāvdaļa, kas palīdz radīt noturīgu izaugsmi.

5.Stratēģiskā mērķa un nozares prioritāšu ietvaros paredzētie uzdevumi

1. Jaunas informācijas sistēmas „MANTOJUMS” izveidošana, kurā lietotājam draudzīgā veidā pieejama aktuāla informācija par katru kultūras pieminekli.
2. Visaptveroša kultūrvēsturisko vērtību apsekošana, inventarizācija un fiksācija, izmantojot modernās tehnoloģijas. Kultūras mantojuma profesionālas dokumentēšanas pastiprināšana.
3. Precizējumi valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā un ģeotelpisko datu par kultūras pieminekļiem un to teritorijām un aizsardzības zonām sagatavošana.
4. Kultūras pieminekļu aizsardzības darba pārkārtošana, vairāk uzticoties speciālistiem, kuriem ir pieredze un zināšanas un kuri atrodas vistuvāk piemineklim. Apziņas, ka ekonomiski izdevīgāk ir

- pieminekli saglabāt nevis postīt, radīšana. Inspekcijas darba koncentrēšana nozīmīgākā mantojuma saglabāšanā un profesionālā konsultēšanā. Šai nolūkā jāīsteno:
- 4.1. kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo aktu bāzes precizēšana un daļēja pārstrāde;
 - 4.2. dažādu interešu pārstāvju iesaistīšana kultūras mantojuma saglabāšanā, ar sadarbības un dialogu palīdzību veidojot ekspertu padomes, darba grupas, organizējot diskusijas u.tt.;
 - 4.3. kultūras mantojuma saglabāšanas vadlīniju un rekomendāciju izstrādāšana, labās prakses piemēru popularizēšana un augstvērtīgu ekspertu konsultāciju sniegšana kultūras pieminekļu īpašniekiem. Ēku kompleksa "Trīs brāļi" veidošana par nozares kompetences centru;
 - 4.4. nodokļu atvieglojumu piešķiršana publiski pieejamiem un koptiem kultūras pieminekļiem;
 - 4.5. atsevišķu valsts funkciju nodošana tām pašvaldībām, kurās ir izveidoti kompetenti kultūras pieminekļu aizsardzības dienesti un nodrošināts kvalitatīvs un ar iniciatīvu bagāts darbs konsultāciju sniegšanā, vērtību apzināšanā, informācijas iegūšanā, objektu apsekojumos dabā, teritorijas plānojumu izstrādē, pieminekļu restaurācijā un praktiskos saglabāšanas pasākumos;
 - 4.6. atbildības deleģēšana kultūras pieminekļu īpašniekiem, ar katru no tiem slēdzot detalizētus līgumus par kultūras pieminekļa saglabāšanu apmaiņā pret maksimālu birokrātijas samazināšanu;
 - 4.7. valsts finansiālā atbalsta sniegšana sabiedrībai pieejamu kultūras pieminekļu saglabāšanai un atjaunošanai. Atbalsta sniegšana pēc iespējas plašākam objektu skaitam visā Latvijā, īpaši tiem objektiem, kuru saimnieki ievēro kultūras pieminekļu aizsardzības prasības un autentiskuma saglabāšanas principus;
 - 4.8. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas reorganizācija – pārveidošana par Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi /turpmāk NKMP/.
5. Klientiem ērtu, mūsdienu tehnoloģijām atbilstošu procedūru ieviešana kultūras mantojuma saglabāšanā.
 6. Mūsdienīgas kultūras mantojuma saglabāšanas filozofijas attīstības veicināšana kultūras pieminekļu finansiālajā atbalstā – koncentrēšanās uz tematisku katras vietas attīstības redzējumu, vairāk ņemt vērā projekta kvalitāti, ilgtermiņa efektu un ieguvumu sabiedrībai. Starptautisko un valsts finansiālo atbalsta programmu attīstīšana kultūras pieminekļu restaurācijā ar mērķi provocēt

- apjomīgāka privātā finansējuma piesaisti. Atbalsta sniegšana plašam objektu skaitam visā Latvijā.
7. Mākslas un antikvāro priekšmetu identificēšanas sistēmas ieviešana un izvešanas uz ārvalstīm kontroles pilnveidošana.
 8. Zinātnisku pētījumu un publikāciju par Kultūras pieminekļu praktisko saglabāšanu veicināšana.
 9. Sadarbības stiprināšana ar augstākajām mācību iestādēm. Kultūras mantojuma jomas speciālistu /arhitektu, būvinženieru, arheologu, restauratoru/ kvalifikācijas novērtēšanas sistēmu pilnveidošana, kā arī jaunu speciālistu sagatavošana un atlase.
 10. Amatu apmācības un tradicionālo zināšanu un prasmju apguves stiprināšana profesionālajās mācību iestādēs, kā arī speciāli veidotās atsevišķās apmācību programmās.
 11. Kultūras mantojuma izpratnes pēc iespējas agrākas apgūšanas veicināšana visos pamatizglītības posmos.
 12. Īpašas uzmanības veltīšana:
 - 12.1. apdraudētā stāvoklī esošu kultūras pieminekļu neatliekamiem glābšanas pasākumiem;
 - 12.2. ar Eiropas dimensiju saistītam kultūras mantojumam un mūsdienu arhitektūras kvalitātēm 2015. gadā;
 - 12.3. kultūrvēsturisku ainavu saglabāšanai 2016. gadā;
 - 12.4. vēsturisku notikumu vietām 2017. gadā;
 - 12.5. ar Latvijas kā nacionālas valsts izveidošanu saistītam mantojumam 2018. gadā;
 - 12.6. restaurācijas nozares panākumiem 2019. gadā;
 - 12.7. kustamā mantojuma saglabāšanai 2020. gadā;
 13. Kvalitatīvas informācijas, tostarp statistikas datu apkopošana un analīze.
 14. Kultūras mantojuma popularizācijas un līdzdalības kampaņas.
 15. Aktīva dalība starptautiskajās organizācijās un tīklos, kuros Latvija ir dalībvalsts.

6. Prioritāšu īstenošanai paredzētie uzdevumi un aktivitātes

1.prioritāte: Plaša visu interešu grupu iesaiste, zināšanas, izpratne un sadarbība.					
Uzdevumi	Galvenie pasākumi	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti	Izpildes termiņš
1.1.Dažādu interešu grupu pārstāvju iesaistīšana kultūras mantojuma saglabāšanā	1.1.1. Ekspertu padomju, darba grupu iesaistīšana un diskusiju rīkošana plašas sabiedrības pārstāvības nodrošināšanai kultūras mantojuma saglabāšanas darbā.	VKPAI	Sadarbības partneri (augstākās mācību iestādes, NVO, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros	2015.- 2020.
	1.1.2. Zinātnisku pētījumu un publikāciju par kultūras pieminekļu praktisko saglabāšanu veicināšana	VKPAI	Sadarbības partneri (augstākās mācību iestādes, profesionālās sabiedriskās organizācijas)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, kultūras pieminekļu īpašnieku finansējums, VKKF	2015.-2020.
	1.1.3. Ēku kompleksa "Trīs brāļi" veidošana par nozares kompetences centru.	VKPAI	Sadarbības partneri (Profesionālās nevalstiskās organizācijas)	Valsts budžeta ietvaros	2018.gada II pusgads

1.2. Izpratnes par kultūras mantojumu veicināšana un stiprināšana visos izglītības līmeņos	1.2.1. Sadarbības stiprināšana ar augstākajām mācību iestādēm.	VKPAI	Augstākās mācību iestādes	Valsts budžeta ietvaros	2015.-2020.
	1.2.2. Amatu apmācības un tradicionālo zināšanu un prasmju apguves stiprināšana profesionālajās mācību iestādēs, kā arī speciāli veidotās atsevišķās apmācību programmās, kas realizētas uz kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmas ietvaros finansēto darbu bāzes.	VKPAI	Sadarbības partneri (Latvijas Amatniecības kamera, profesionālās mācību iestādes, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros, VKKF,	2016.-2020.
	1.2.3. Latvijas Republikas simtgades kultūras programmas kultūras mantojuma jomā īstenošanā	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, citu valstu kultūras mantojuma institūcijas)	Valsts budžeta ietvaros, VKKF, starptautiskie finanšu instrumenti	2019.
	1.2.4. Bērnu un jauniešu izglītošana kultūras mantojuma jomā	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, izglītības iestādes)	Valsts budžeta ietvaros, VKKF	2015.-2020.

	1.2.5. Tradicionālu un inovatīvu pasākumu attīstīšana kultūras mantojuma popularizēšanai, tajā skaitā Eiropas Kultūras mantojuma dienas un Kultūras mantojuma Gada balva	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, pašvaldības, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros, VKKF	2015.-2020.
1.3. Aktīva dalība starptautiskajās organizācijās un sadarbības tīklos, kur Latvija ir dalībvalsts	1.3.1. Līdzdalība Eiropas Kultūras mantojuma direktoru forumā, Eiropas Padomes iniciatīvās, ES sadarbības grupā „ES un kultūras mantojums” un citās ES iniciatīvās.	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti	2015.-2020.
	Līdzdalība Baltijas Jūras valstu kultūras mantojuma uzraudzības grupas darbā un Baltijas triju valstu sadarbības tīklā	VKPAI	Sadarbības partneri (pašvaldības)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, pašvaldību finansējums	2015.-2020.
	Līdzdalība UNESCO, ICOMOS un ICCROM	VKPAI	Sadarbības partneri (pašvaldības, profesionālās nevalstiskās organizācijas)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, VKKF, pašvaldību finansējums	2015.-2020.

	Divpusējā starptautiskā sadarbība	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti	2015.-2020.
	Līdzdalība starptautiskajos profesionālajos sadarbības tīklos	VKPAI	Sadarbības partneri (pašvaldības, profesionālās nevalstiskās organizācijas)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti	2015.-2020.
2.prioritāte: Ērta un pieejama informācijas sistēma.					
Uzdevumi	Galvenie pasākumi	Atbildīgās institūcijas	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti	Izpildes termiņš
2.2.Jaunas informācijas sistēmas „MANTOJUMS” izveidošana, kurā lietotājam draudzīgā veidā pieejama aktuāla informācija par katru kultūras pieminekli.	2.2.1.Informācijas sistēmas „Mantojums” stratēģijas, digitalizācijas vadlīniju, satura digitalizācijas un pārvaldības sistēmu izstrāde	VKPAI	KIS, LNB	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskais finansējums Papildus 46 080 euro pieprasīti Jauno Politikas iniciatīvu (2016.-2018.) ietvaros.	2018

	2.2.2. Visaptveroša kultūrvēsturisko vērtību apsekošana, inventarizācija un fiksācija, izmantojot modernās tehnoloģijas	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros Papildus 64 800 euro pieprasīti Jauno Politikas iniciatīvu (2016.-2018.) ietvaros.	2020
	2.2.3. Ģeotelpisko datu par kultūras pieminekļiem un to teritorijām un aizsardzības zonām sagatavošana.	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros Papildus 850 986 euro pieprasīti Jauno Politikas iniciatīvu (2016.-2018.) ietvaros.	2020
	2.2.4. Klientiem ērtu, mūsdienu tehnoloģijām atbilstošu elektronisko pakalpojumu ieviešana kultūras mantojuma saglabāšanā.	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros	2018
	2.2.5. Mākslas un antikvāro priekšmetu identificēšanas sistēmas ieviešana un izvešanas uz ārvalstīm kontroles pilnveidošana.	VKPAI	Sadarbības partneri (Valsts policija, Latvijas Kultūras	Valsts budžeta ietvaros Papildus 44 490 euro pieprasīti Jauno Politikas iniciatīvu	2020

			akadēmija, VID Muižas pārvalde un citi kontroles dienesti)	(2016.-2018.) ietvaros.	
	2.2.6.Kvalitatīvas informācijas, tostarp statistikas datu apkopošana un analīze.	VKPAI	Sadarbības partneri (KIS, Pašvaldības, augstākās mācību iestādes, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros	2015.-2020.
3.Prioritāte: Efektīva nozares pārraudzība, vērtību apzināšana, uzskaitē un aizsargājamo objektu saglabātības stāvokļa izmaiņu kontrole.					
Uzdevumi	Galvenie pasākumi	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti	Izpildes termiņš
3.1.Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas reorganizācija – pārveidošana par		VKPAI	LR Saeima, Ministru kabinets, Kultūras ministrija		01.07.2017.

Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi /turpmāk tekstā NKMP/.					
	3.1.1. Normatīvo aktu analīze, precizēšana un nepieciešamības gadījumā daļēja pārstrāde	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros	2015.-2017.
	3.1.2. Atsevišķu valsts funkciju nodošana pašvaldībām, kurās ir izveidoti kompetenti kultūras pieminekļu aizsardzības dienesti un nodrošināts kvalitatīvs un ar iniciatīvu bagāts darbs konsultāciju sniegšanā, vērtību apzināšanā, informācijas iegūšanā, objektu apsekojumos dabā, teritorijas plānojumu izstrādē, pieminekļu restaurācijā un praktiskos saglabāšanas pasākumos;	VKPAI	Pašvaldības	Valsts budžeta ietvaros	
	3.1.3. Īgumu slēgšana ar kultūras pieminekļu īpašniekiem par atbildības deleģēšanu	VKPAI	Kultūras pieminekļu īpašnieki	Valsts budžeta ietvaros	2016.-2020.
3.2. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta	3.2.1. Izmaiņas un precizējumi valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā	VKPAI	Profesionālās nevalstiskās organizācijas	Valsts budžeta ietvaros	2016.-2020.

atjaunināšana atbilstoši jaunām prioritātēm					
4.Prioritāte: Materiālā kultūras mantojuma pēc iespējas lielāka oriģinālās substances, autentiskuma un kultūrvēsturisko vērtību kopuma radītās noskaņas saglabāšana.					
Uzdevumi	Galvenie pasākumi	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti	Izpildes termiņš
4.1.Valsts finansiālā atbalsta sniegšana sabiedrībai pieejamu kultūras pieminekļu saglabāšanai un atjaunošanai.	4.1.1. Normatīvo aktu izmaiņas, panākot nodokļu atvieglojumu piešķiršanu publiski pieejamiem, koptiem kultūras pieminekļiem un nodokļu palielināšanu pamestiem un apzināti bojātiem kultūras pieminekļiem.	VKPAI	Pašvaldības	Valsts un pašvaldību budžeta ietvaros	2020.
	4.1.2.Atbalsta sniegšana pēc iespējas plašākam objektu skaitam visā Latvijā, īpaši tiem objektiem, kuru saimnieki ievēro kultūras pieminekļu aizsardzības prasības un autentiskuma saglabāšanas principus	VKPAI	Pašvaldības	Valsts budžeta ietvaros, VKKF	2015.-2020.
	4.1.3.Īpašas uzmanības veltīšana apdraudētā stāvoklī esošu kultūras pieminekļu neatliekamiem glābšanas pasākumiem;	VKPAI	Pašvaldības	Valsts budžeta ietvaros	2015.-2020.

4.2. Augsta līmeņa ekspertu konsultāciju sniegšana kultūras pieminekļu īpašniekiem.	4.2.1. Kultūras mantojuma saglabāšanas vadlīniju un rekomendāciju izstrādāšana, labās prakses piemēru popularizēšana.	VKPAI	Pašvaldības, profesionālās sabiedriskās organizācijas	Papildus valsts budžets euro 10 800 (iekļauts „Radošajā Latvijā”)	2016 g. II pusg.
4.3. Izmaiņas kultūras pieminekļu atjaunošanas un pārveidošanas procesa uzraudzībā	4.3.1. Kultūras pieminekļu atjaunošanas un pārveidošanas ieceru izvērtēšanas kārtības izmaiņas.	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros	2017. – 2018.
	4.3.2. Kultūras pieminekļu atjaunošanas un pārveidošanas procesa uzraudzības kārtības izmaiņas	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros	2017. – 2019.
5. prioritāte: Kultūrvēsturiskās vides kvalitāte. Līdzsvarotas kultūras mantojuma, laikmefīgās arhitektūras un dizaina attiecības.					
Uzdevumi	Galvenie pasākumi	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti	Izpildes termiņš
5.1. Veicināt mūsdienu radošās	5.1.1. Izcilāko mūsdienās radīto	VKPAI	Sadarbības	Valsts budžeta	2018.

inovācijas arhitektūrā un dizainā, nolūkā uzsvērt un stiprināt oriģinālas un autentiskas kultūras vērtības, lai tās materiālās un nemateriālās izpausmēs daudz pārliecinošāk pasniegtu sabiedrībai.	kultūrvēsturisko vērtību iekļaušana valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā		partneri (profesionālās nevalstiskās organizācijas)	ietvaros	
	5.1.2. Ekspertu kompetences un kvalifikācijas palielināšana kultūras mantojuma, mūsdienu arhitektūras un dizaina mijiedarbības jautājumos.	VKPAI		Valsts budžeta ietvaros	2015.-2020.
5.2. Katru gadu īpašas uzmanības veltīšana konkrētai nozares aktualītei	5.2.1. Ar Eiropas dimensiju saistīts kultūras mantojums un mūsdienu arhitektūras kvalitāte 2015. gadā	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, pašvaldības, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, VKKF	2015
	5.2.2. Kultūrvēsturisku ainavu saglabāšana - 2016. gadā	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, pašvaldības, kultūras pieminekļu	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, VKKF	2016

			īpašnieki)		
	5.2.3.Vēsturisku notikumu vietas - 2017. gadā;	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, pašvaldības, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, VKKF	2017
	5.2.4.Ar Latvijas kā nacionālas valsts izveidošanu saistītais mantojums - 2018. gadā;	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, pašvaldības, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, VKKF	2018
	5.2.5.Restaurācijas nozares panākumi - 2019. gadā;	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, pašvaldības, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, VKKF	2019
	5.2.6.Kustamā mantojuma saglabāšana - 2020. gadā	VKPAI	Sadarbības partneri (NVO, pašvaldības, kultūras pieminekļu īpašnieki)	Valsts budžeta ietvaros, starptautiskie finanšu instrumenti, VKKF	2020

5.3.Mūsdienīgi domājošu, profesionālu nozares speciālistu sagatavošana	5.3.1.Kultūras mantojuma jomas speciālistu /arhitektu, būvinženieru, arheologu, restauratoru/ kvalifikācijas novērtēšanas sistēmu pilnveidošana, kā arī jaunu speciālistu sagatavošana un atlase.	VKPAI	Sadarbības partneri (profesionālās nevalstiskās organizācijas, profesionālās un augstākās mācību iestādes)	Valsts budžeta ietvaros	2016.-2018.
---	---	-------	--	-------------------------	-------------

7.Rezultatīvie rādītāji

Politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Bāzes vērtība (2008)	2014.	2017.	2020.
1. Izveidota Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde – jaunā pakāpē attīstīta pirms 90 gadiem aizsāktā un pēdējo 25 gadu laikā veidotā kultūras pieminekļu aizsardzības sistēma. Izveidota respektabla materiālā kultūras mantojuma pārraudzības institūcija, kas arī pēc nosaukuma atbilstu nacionālas nozīmes mantojuma institūcijas būtībai un būtu atpazīstama starptautiski.	Veiktas izmaiņas normatīvajos aktos.	0	0	8	21
	Noslēgti līgumi par pieminekļu saglabāšanu ar kultūras pieminekļu īpašniekiem.	0	0	25	500
	Noslēgti deleģēšanas līgumi ar pašvaldībām	0	0	3	15
2. Efektīvāk saglabātas kultūrvēsturiskās vērtības un nodrošināta iespēja nepieļaut	Īpašas nozīmes kultūras pieminekļu skaits, kam nodrošināta regulāras	0	0	100	200

<p>vērtīgākās kultūrvēsturiskās vides degradāciju mūsdienu attīstības procesā. Radīta kvalitatīvāka cilvēka dzīves telpa.</p>	<p>pārbaudes.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definēti kritēriji - Izveidots īpašas nozīmes kultūras pieminekļu saraksts, kam jānodrošina papildus uzraudzība un ekspertu konsultācijas 				
	<p>Saīkotas ekspertu padomes, darba grupas un diskusijas.</p>	10	10	15	15
	<p>Pētījumi un publikācijas par kultūras pieminekļu saglabāšanu</p>	3	3	4	7
	<p>Uz kultūras pieminekļu izpēti, glābšanu un restaurācijas programmas finansēto darbu bāzes īstenotas apmācību programmas.</p>	0	0	5	10

	Kultūras pieminekļu skaits, kuros īstenoti no valsts budžeta finansēti izpētes, glābšanas un restaurācijas darbi	100	117	150	200
	Izstrādātas kultūras mantojuma saglabāšanas vadlīnijas un rekomendācijas	4	3	7	10
	Mūsdienās radīto, valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauto kultūrvēsturisko vērtību skaits	0	0	3	5
3. Samazināts kultūras pieminekļu pārveidojumu saskaņošanas procedūru skaits, NKMP pārziņā atstājot tikai būtiskāko izmaiņu kontroli un uzlabojot valsts sniegto pakalpojumu kvalitāti.	Apsekoto kultūras pieminekļu skaits	6089	3319	4000	5000
	Izsniegto kultūras pieminekļu atjaunošanas un pārveidošanas atļauju skaits	927	1024	1000	9000

4. Izveidota informācijas sistēma, kuru var lietot visas interešu grupas.	Ar mūsdienu tehnoloģijām uzmērīto un fiksēto kultūras pieminekļu skaits	0	0	100	200
	Pieminekļu skaits, par kuriem sagatavoti ģeotelpiskie dati	0	60	4000	7000
	Elektronisko pakalpojumu skaits	0	2	4	15
	Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits, par kuriem sabiedrībai brīvi pieejama pilnvērtīga informācija tiešsaistē.	0	0	4000	7000

8.Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares attīstības finansiālie priekšnosacījumi

Finansējumu nozares pārvaldībai veido Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai piešķirtie valsts budžeta līdzekļi, bet nozares kopējo finansējumu veido plašs nozares dalībnieku loks.

Inspekcijas budžets 2008. gadā (15.01.2008) – 3 343 751 Euro

Inspekcijas budžets 2014. gadā – 2 321 984 Euro

Inspekcijā strādājošo skaits 2008. gadā – 123

Inspekcijā strādājošo skaits 2014. gadā – 98

Inspekcijas budžetā iekļauta kultūras pieminekļu izpētes un glābšanas programma, kas 2014.gadā ir 1 062 371 Euro

Starptautiskais finansējums kultūras mantojuma atjaunošanai laikā no 2004. līdz 2014.gadam – 46,3 miljoni Euro

Lai izpildītu stratēģijas uzdevumus, esošais finansējums nav pietiekams. Tāpēc nepieciešams:

- izveidojot NKMP, strādājošo skaitu atbildīgajā institūcijā palielināt vismaz par 15%, darba samaksu sabalansējot ar konkurētspēju, kā arī kompetences un atbildības līmeni;
- NKMP pamatbudžetu salīdzinājumā ar Inspekcijas 2014. gada finansējumu palielināt par 30%;
- pieminekļu glābšanas programmu katru gadu palielināt vismaz par 10%;
- kultūras pieminekļu izpētei un atjaunošanai nepieciešamo valsts budžeta un starptautisko finansējumu ieguldīt:

- 1) Latvijas valstiskumam nozīmīgu simbolisku objektu /nacionālās identitātes/ atjaunošanā;
- 2) kultūrvēsturisku ainavu apzināšanā un izpētē;
- 3) sakrālā mantojuma restaurācijā;
- 4) viduslaiku pilsdrupu konservācijā;
- 5) koka mantojuma izpētē un restaurācijā;
- 6) piļu un muižu konservācijā un restaurācijā;
- 7) industriālā un militārā mantojuma izpētē un konservācijā;
- 8) kustamo mākslas vērtību aizsardzībā;
- 9) zināšanu un prasmju līmeņa paaugstināšanā, materiālā kultūras mantojuma apzināšanā un dokumentēšanā un kultūras pieminekļu aizsardzības institūciju kapacitātes stiprināšanā;
- 10) sabiedrības līdzdalības stiprināšanā.

9.Stratēģijas īstenošanas novērtēšanas kārtība

Līdz 2017. gada 1. aprīlim tiek nodrošināta nepieciešamā informācija „Radošās Latvijas” īstenošanas starpposma informatīvajam ziņojumam iesniegšanai Ministru kabinetā, bet līdz 2021. gada 1. aprīlim informācija pamatnostādņu „Radošā Latvija” īstenošanas gala ziņojumam iesniegšanai Ministru kabinetā.

Stratēģijas īstenošanu regulāri izvērtēs Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Zinātniskajā padomē un, atbilstoši Kultūras ministrijas norādēm, Nacionālajā kultūras padomē.

Nepieciešamības gadījumā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija sagatavo grozījumus Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģijā, kā arī veicamo pasākumu detalizētu plānu.